

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_700
Předmět:	Český jazyk
Tematický okruh:	Jazykové znalosti a dovednosti
Autor, spoluautor:	Mgr. Marie Mušková
Název DUMu:	Pravopis- psaní s/z, u/ů, bě/pě a souhláskových skupin
Pořadové číslo DUMu:	20
Stručná anotace:	Cílem je výklad, procvičení a upevnění látky daného tematického okruhu. Tato prezentace umožňuje seznámit žáky s daným učivem, zábavnou formou je vede ke konstruktivnímu přemýšlení a interakci v hodinách mluvnice v rámci předmětu český jazyk a literatura.
Ročník:	1., 4.
Obor vzdělání:	63- 41- M/ 01, 65- 42- M/ 02 Ekonomika a podnikání, Cestovní ruch
Metodický pokyn:	Materiál je určen k prezentaci v MS PowerPoint v hodině českého jazyka. Materiál je určen pro výklad nové látky, její upevnění i procvičení.
Výsledky vzdělávání:	Žáci aktivně pracují se získanými informacemi, umí správně používat dané termíny a vyjádřit či obhájit svůj názor. Žáci umí prezentovat a obhajovat jednotlivé znalosti z oblasti české mluvnice.
Vytvořeno:	3. 5. 2014
Určeno pro:	1 OPČ, 1 CR, 4 OPČ, 4 CR
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora.	

PSANÍ s / z

Pokud jde o předložky: 1. *s dobrou náladou* – s v 7. pádě

2. *z dobré vůle* – z ve 2. pádě

Pokud jde o předpony, pak rozhoduje o s nebo z význam těchto předpon

S

1. Směřování dohromady: *sbírat, shromáždit se*
2. Směřování shora dolů: *spadnout, sletět, shodit*
3. Směřování z povrchu pryč: *smývat, svléknout*

Předpona vz- má
význam směřování
vzhůru: *vzlétnout, vznést se, vzhlížet*

Z

1. Dokončení děje, pokud nejde o význam směřování dohromady, dolů, z povrchu pryč: *zničit*
2. Učinit nějakým: *zprovoznit, zpestřit*
3. Stát se něčím/ nějakým: *zlevnit, zčervenat*

PSANÍ ú / ů

Záleží na pozici ve slově a na tom, zda se jedná o slovo domácí nebo cizí!!!

1. V přejatých slovech se ve všech pozicích píše ú: *skútr, túra*
2. V domácích slovech na začátku se píše ú: *úsměv, úroda, úhel*
3. Po předponách se píše ú: *zúročit, neúnavný*
4. Na začátku druhé části složeniny píšeme ú: *trojúhelník*
5. V citoslovcích se píše ú: *vrkú, hú*
6. Uvnitř slova se píše ů: *kůň, stůl*
7. V příponách a koncovkách píšeme ů: *hradů, Otcův*
8. V zakončení příslovcí se píše ů: *domů, dolů*

Zkuste vysvětlit, co to je DIAKRITICKÉ a INTERPUNKČNÍ znaménko a rozdíl mezi nimi?

PSANÍ souhláskových skupin

Jak máme správně psát souhláskové skupiny, nám vždy napoví původ slova!!!

ráno + přípona -ní = ranní

Slova odvozená příponami -ský, -ství, -stvo

1. ž, š, č, z, d, t, n, d', t', ň + přípona = žádná změna *hasič+ -ský = hasičský*
2. s + -ský = -ský: *Rus + -ský = ruský*
3. c/k + -ský = -cký: *otrok + -ský = otrocký*
4. g/h + -ský = -žský: *Praha + -ský = pražský*
5. ch + -ský = -šský: *Curych + -ský = curyšský*

PSANÍ bě/bje, vě/vje, mě/mně, pě

1. bje a vje píšeme, pokud je b či v součástí předpony a kořen slova začíná na je-: *ob-jednat, v-jezd x oběd, hříbě, lstivě*
2. mně píšeme tehdy, pokud je v jiném tvaru slova n nebo ň: *rozumný - rozumně, uzemnit- uzemnění x měsíc, umět*
3. u osobního zájmena já píšeme ve 2. a 4. pádě *mě/mne* a ve 3. a 6. pádě *mně/mi*
4. pě se musí psát vždy bez j: *napětí, zpěv*

PAMATUJTE: domněnka, pomněnka, zapomněl, připomněl, vzpomněl

Procvičujte:

1. Opravte pravopisné chyby: Náhle si vzpomněl, že zapoměl doma všechny peníze. Dlouho u mně zřejmě nezůstane. Choval se vždy skromě, nikdy nebyl zlý a potměšilý. Už jsi mi rozumněl? Tvářila se celý den tajemně. Ulice města večer poteměly. Nechoď tam v žádném případě beze mě. Tamnější občané podali proti výstavbě spalovny protest. Tvoje doměnka nebyla správná. Co ti o mě zase kdo napovídal? Váš spotřebič má špatné uzemění. Pozorovali jsme zatmění Slunce. Uprav zatemnění oken. Řekl mi to zcela soukromně.
2. Rozhodněte, kde je správné napsat zdvojené souhlásky: jele-í skok, babič-ina zástěra, prosklen-á skříňka, ran-í káva, den-í světlo, roz-lobený otec, měk-ý chléb, je nevin-en, všestran-é nadání, cen-é mince, vin-ý střík, bran-á povinnost, proutěn-ý košík
3. Doplňte s/z: Vánoční svátky už –končily. Brzy jsme ho –pozorovali. Zbytečně jste si to –tížili. Rychle se spolu –kamarádili. Kde jste –trávili dovolenou? Ta –práva nás všechny zaskočila. Okamžitě musíte –jednat pořádek. Před odjezdem si –balil věci a –měnil peníze v bance. Vleklá nemoc ho –užovala záchvaty bolesti.

ŘEŠENÍ:

- 1. Opravte pravopisné chyby:** Náhle si vzpomněl, že zapomněl doma všechny peníze. Dlouho u mě zřejmě nezůstane. Choval se vždy skromně, nikdy nebyl zlý a potměšilý. Už jsi mi rozuměl? Tvářila se celý den tajemně. Ulice města večer potemněly. Nechod' tam v žádném případě beze mě. Tamější občané podali proti výstavbě spalovny protest. Tvoje domněnka nebyla správná. Co ti o mě zase kdo napovídal? Váš spotřebič má špatné uzemnění. Pozorovali jsme zatmění Slunce. Uprav zatemnění oken. Řekl mi to zcela soukromě.
- 2. Rozhodněte, kde je správné napsat zdvojené souhlásky:** jelení skok, babiččina zástěra, prosklená skříňka, ranní káva, denní světlo, rozzlobený otec, měkký chléb, je nevinen, všestranné nadání, cenné mince, vinný střík, branná povinnost, proutěný košík
- 3. Doplňte s/z:** Vánoční svátky už skončily. Brzy jsme ho zpozorovali. Zbytečně jste si to ztížili. Rychle se spolu skamarádili. Kde jste strávili dovolenou? Ta zpráva nás všechny zaskočila. Okamžitě musíte zjednat pořádek. Před odjezdem si sbalil věci a směnil peníze v bance. Vleklá nemoc ho sužovala záchvaty bolesti.

Zdroje:

- Vlastní zdroje
- Bezpalcová, Vladimíra a kol. Mluvnice komunikace a sloh, cvičebnice českého jazyka pro střední školy. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2009
- Adámková, Petra a kol. Komunikace v českém jazyce pro střední školy. Brno: Nakladatelství Didaktis spol. s r. o., 2013

